

Prædiken til 1. søndag i advent

Luk. 4,16-30

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Jesus kom også til Nazaret, hvor han var vokset op. På sabbatten gik han efter sædvane ind i synagogen, og han rejste sig for at læse op. Man rakte ham profeten Esajas' bog, og han åbnede den og fandt det sted, hvor der står skrevet:

Herrens ånd er over mig, fordi han har salvet mig.

Han har sendt mig for at bringe godt budskab til fattige, for at udråbe frigivelse for fanger og syn til blinde, for at sætte undertrykte i frihed, for at udråbe et nådeår fra Herren.

Så lukkede han bogen, gav den til tjeneren og satte sig, og alle i synagogen rettede spændt øjnene mod ham. Da begyndte han at tale til dem og sagde: »I dag er det skriftord, som lød i jeres ører, gæet i opfyldelse.« Alle gav de ham deres bifald og undrede sig over de nådefulde ord, som udgik af hans mund, og de spurgte: »Er det ikke Josefs søn?« Han svarede dem: »I vil sikkert bruge denne talemåde mod mig: Læge, læg dig selv! og sige: Vi har hørt om alt det, der er sket i Kapernaum; gør det samme her i din hjemby!« Men han sagde: »Sandelig siger jeg jer: Ingen profet er anerkendt i sin hjemby. Og jeg siger jer, som sandt er: Der var mange enker i Israel på Elias' tid, dengang himlen var lukket i tre år og seks måneder, så der blev stor hungersnød i hele landet; og Elias blev ikke sendt til nogen af dem, men til en enke i Sarepta i Sidons land. Og der var mange spedalske i Israel på profeten Elisas tid; og ingen af dem blev rensset, men det blev syreren Na'aman.« Alle i synagogen blev ude af sig selv af raseri, da de hørte det; de sprang op,

jog ham ud af byen og drev ham hen til kanten af det bjerg, deres by var bygget på, for at styrte ham ned. Men han banede sig vej imellem dem og gik.

Lukasevangeliet 4,16-30

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 797, 125 årgang
December 2023
ISSN 0901-2214

I dag er det nytår. I dag er det nytår, for det er første søndag i advent, og det er dagen, hvor et nyt kirkeår begynder. Og på en måde er det ganske vist ligegyldigt, hvornår et gammelt år rinder på hæld og et nyt oprinder. Verden er jo omtrent den samme 1. januar, som den var 31. december, selv om mange nok er lidt mere matte i koderne nytårsdag end dagen før. Men de fleste vil sikkert alligevel nikke genkendende til, at det er svært ikke at tillægge et nyt års begyndelse en vis betydning.

Nytåret bliver næsten uundgåelig en skelsættende begivenhed, en grænse mellem fortid og fremtid, mellem det skete og det, der skal komme – og dermed en magnet for såvel vores bange anelser som vores lønlige håb for fremtiden. Og så er det, at vi bliver opfindsomme. For hvad kan det nye år ikke blive begyndelsen til? Hvad kan vi ikke forbedre og forandre og omkalfatre i vores liv, hvis vi blot tager os sammen, hiver os selv op ved hårene og fluks sætter det i værk med virkning fra den 1. januar? Hvad kan vi ikke udrette i det nye år, der ligger foran os som et ubeskrevet blad; et uførtalt eventyr, der blot venter på, at vi fortæller det.

Vi kender det og ved, at der ikke er ende på hverken strømmen af gode forsæt eller optimismen med hensyn til deres virkeliggørelse op til nytåret. Og til januar er fitnesscentrene fulde og folkeuniversitetets kurser overtegnede og salget af smøger i frit fald. Men vi kender det også og ved, at lidt senere på året er centrene halvtomme på en onsdag eftermiddag og salget af smøger normaliseret, og der er ledige pladser på kurser om alt fra stramajbroderi til renaissancekunst. Hverdagen meldte sig, og én ville hellere blive hjemme i regnvej, en anden trængte gruelig meget til en smøg efter en hård dag, og en tredje havde ved nærmere overvejelse ikke rigtig tid til dét kursus.

Nytåret viste sig med andre ord ikke at være så nyt endda. Det havde ganske vist et nyt navn, men der var ikke meget nyt under Solen, når det kom til

stykket. Det nye var det gamle. Og vi kender det og ved, at dén opdagelse er lige ny, hver gang den kommer, og hver gang giver anledning til samme skuffelse.

I dagens evangelium hører vi om en flok jøder i synagogen, der gør netop denne opdagelse. For jøderne, hvis land på Frelserens tid var besat af romerne, gik også og ventede på et nytår, og de havde endnu vældigere forventninger til det, end vi har til vores. Det nytår, de ventede, var nemlig ikke et almindeligt nytår. Det var et nådeår, hvor de troede, at Gud ville sende en konge, der skulle befri dem fra den romerske besættelsesmagt. Det kan virke som en mærkværdig ting at tro, men for jøderne var det en helt almindelig opfattelse, for man læste profeten Esajas sådan, at han havde forudsagt det, og ham stolede man på.

Og det stykke af Esajas, som Frelseren læste højt dén dag i synagogen, var akkurat et af de steder, man forstod på den måde. Dels var rygtet om hans undergerninger i andre byer formentlig løbet ham i forvejen. Derfor er det ikke spor underligt, at han vandt deres opmærksomhed – eller at ordene om, at det nådeår, Esajas havde forudsagt, nu langt om længe var oprundet, vakte jubel i synagogen. Men midt i al virakken er der én, der får øje på noget, han måske ikke har vidst, måske fortrængt i lyset af de underfulde beretninger om ham. Det er jo Josefs søn! For Frelseren er kommet til sin hjemby, Nazareth, og her er han ikke bare Frelseren, men også søn af byens tømrer. Mange af de mænd, der for et øjeblik siden har tiljuble ham, har set ham sjokke omkring med en appelsin i hånden i sin fars værksted, da han ikke var andet end en knægt.

Og sådan en helt almindelig tømrersøn kan da ikke være den konge, som Esajas profeteret om – det kan da ikke have været en kongesøn salvet af Gud, der dengang gik i værkstedet og gnaskede på appelsiner. Hvad godt budskab skulle han, hvis far da ikke selv er for godt ved muffen, kunne bringe de fatti-

ge? Hvordan skulle han gøre blinde seende og skaffe deres landsmænd i romerske fængsler frihed?

Det nye kan ikke være det gamle. Der må være noget nyt under Solen, noget virkelig nyt, ellers er det længe ventede nytår jo én stor skuffelse, og den tanke er ikke til at bære for de forsamlede mænd. Derfor gør de det eneste, de kan gøre for ikke at måtte gå skuffede derfra. De bliver vrede, ja, de bliver "ude af sig selv af raseri" og jager tømrersønnen ud af byen, så de kan blive i deres håb til det nye, der ikke er det gamle; til det år, hvor alt bliver anderledes; det år, hvor alle forsætter lykkes.

Men i deres insisterende håbefuldhed er der noget, mændene i synagogen har glemt at betænke; noget afgørende, som også vi ofte glemmer. Hvis vi fik det, som vi ville have det – hvis dette nytår blev det år, hvor vi fik held med alle forsætter, hvor ingen bestræbelse endte i skuffelse, og al ulykke vendtes til lykke, så ville det ikke være en fortsættelse af vore egne liv, vi havde fået held med, men et andet liv som helt andre mennesker – hvis det da overhovedet kunne lade sig gøre at være menneske i sådan et liv.

Og hvis den frelser, der havde givet os dette andet liv, selv var kommet til os som en ganske anden end os, som en art sagnfigur eller en superhelt, så kunne vi ikke have taget det som en nåde, men havde tværtimod måttet opfatte det som en dom over os: at vi var så helt igennem forkerte, at vi måtte blive nogle andre for at være rigtige og gode nok. Og det havde jo ikke været et evangelium; det havde ikke været et godt budskab for os mennesker, der lever vores menneskeliv fra år til år med alle dets sorger og genvordigheder – at det liv, vi lever, skulle gå til grunde. Hvis det nye ikke er det gamle, er vi ikke en del af det; så må det blive uden os.

Men vi har en Gud, som ser i nåde til os. Derfor var det nye det gamle den dag i synagogen, da Nazareths jøder pludselig så tømrersønnen i stedet for at høre de nådefulde ord, han talte til dem: fordi Guds

forsæt for nytåret er menneskelivets fortsættelse, ikke dets afslutning.

Fordi Gud har sat sig for, at livet skal fortsætte, er det nye det gamle. Og når det gamle er det nye, er det nye også det gamle. Derfor kom det nye til verden som det fineste billede på det gamle i al dets skrøbelighed: som barnet i krybben, der græd og trængte til trøst, som et menneske af kød og blod. Derfor var alt det nye, Frelseren forkyndte, egentlig gammelt. Han var ikke kommet for at nedbryde den gamle lov, men for at opfylde den. Derfor var Guds søns ualmindelige liv et helt almindeligt liv fra fødsel til død, om hvilket vi for en stor dels vedkommende ikke har noget særligt at berette. Fra hans fødsel julenat gik der tolv år, inden han stod frem i templet blandt de skriftkloge, og fra den dag gik der mere end femten til, inden han i en alder af 30 blev døbt i Jordan-flodens vand og begyndte sin virksomhed. Det nye var det gamle, og for ethvert menneskebarn tager det tid at gå frem i visdom og vækst.

Evangeliet i dagens evangelium er, at det er Josefs søn, der bringer det – at Guds søn kunne have været født som én af os her i Vesterkær – og at hans nådefulde ord dermed også kan høres og tros af enhver, der har ører at høre med. Evangeliet i dagens evangelium er, at Gud Fader i det nye kirkeår, der begynder på denne 1. søndag i advent, ikke har til forsæt at gøre en ende på os, men at fortsætte sin endeløse nåde mod os – netop sådan, som vi er. Ja, evangeliet i dagens evangelium er, at det nye er det gamle – og at det nye derfor også er for os. Af den grund bliver det nye år, hvad Esajas spæde: et nådeår fra Herren.

Lovprisning. Amen.

Isak Lai Krab Koed

Sognepræst i Sankt Markus Sogn, Aarhus

Salmer (Den Danske Salmebog):

73: Skyerne gråner, og løvet falder

78: Blomstre som en rosengård

87: Det første lys er Ordet

467: Du er vor skat, o Jesus sød 4-5

74: Vær velkommen, Herrens år

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov – Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk